

כבוד הרבנות

מתוך מאמרי הראי"ה א'

אם שאלת כבוד הרבנות היא שאלה חשובה בחיינו הכלליים, גם בארצות הגולה ובכל הזמנים – על אחת כמה וכמה כי שאלה זאת דורשת תשומת לב מיוחדת פה בארצנו ובימינו. בזמננו זה ובתקופה שאנו חיים בה, ימי התסיסה של התחיה הלאומית, הרי שאלת הרבנות היא ממש שאלת החיים לאומתנו.

אין אנו יכולים לצייר לנו אופן של תחיה לאומית גמורה ומתוקנת בארצנו, אם זה החלק החשוב של העבודה הלאומית המסור בידי הרבנות ולא ישוכלל ולא ישופר על ידי תחיה ניכרת. ותחית הרבנות זאת אומרת **החזרת כבוד הרבנות** – הלא זהו הד קול הנבואה המובטחת: "ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחלה" (ישעיה א, כ"ו).

הרבה פנים יש להרבנות, וכולם צריכים שפור ותקון בסדרי התחיה הלאומית ההולכים ומתפתחים לפנינו.

דלדול כבוד הרבנות גרם הרבה לדלדולה של האומה בחומר וברוח, והוא שגורם גם עכשיו להכבדת חבלי התחיה שלנו. הרבנות, זה הכח הרוחני הגדול, זה **הכח החשוב** אשר יצר תמיד את דעת הקהל בישראל, זה הכח הנעלה שהחזיק את נשמת האומה ועורר אותה לחיים לאומיים שלמים ומתוקנים – נפגעה הרבה והשפעתה נחלשה בתקופתנו האחרונה, ודבר זה השפיע לרעה על כל מהלך החיים הכלליים שלנו. עכשיו כשחפצים אנו מחדש לסדר את עניני החיים הלאומיים שלנו ולתקנם תקון גמור, מוכרחים אנו להכניס תקון חוזר ועמוק גם בחיי הרבנות בארץ ישראל. להחיות מחדש את הכח הרוחני-החיוני הזה עד שיהיה לכח משפיע חשוב על כל מהלך התחיה הלאומית.

ענפי הרבנות בישראל שונים הם לפי מחלוקתיהם. בראשונה: **הרבנות** מצד עצמה, כלומר: ההשפעה האישית של הרבנות על חיי הצבור מצד ערכו של האיש הנבחר או הממונה למשרה כבודה אחראית זו, מצד מנויו בתור בעל בעמיו ומצד השפעתו על החיים הצבוריים בתור כח מנהל ומשפיע. אחרי ההשפעה באה ההוראה, הדיינות, הדרשנות, ההשכלה הספרות – כל אלה התנאים החשובים שעל פי המהלך העתיק היה כל זה כלול בתוך אותה האישיות המיוחדת של הרבנות, שהיתה כוללת ומקפת את הכל ועל הכל היה חופף הוד הקדושה והאמונה העמוקה בסגולתו האישית של **הרב**. החיים המסודרים של הקהלות בימים מקדם עזרו גם כן לסדר את הרבנות בסדור מדיני הגון על ידי הרבנות בסדור מדיני הגון על ידי הרבנות הגלילית, הכללית והראשית. הועידות הארציות השונות הוסיפו כבוד ואומץ לתוכן הרבנות, ונתנו גם כן מקום להופעות חשובות

מצד הרבנות בתוך תוכם של החיים המעשיים הצבוריים.

ואולם בתקופות האחרונות באו סבות שונות וגרמו להתפוררות הכוחות ולהחלשת הרושם של הרבנות בחיינו הכלליים. החסידות הבליטה אמנם את יסוד הקדושה של הרבנות, אותה הרבנות המיוחדת לה והמקודשת אצלה, אבל לא השתדלה לעזור להתפשטות הוד הקדושה זו על הרבנות בכלליותה. הדיינות נעשתה בזמן האחרון למין פקידות שחציה חילונית. ההוראה ירדה מכובדה ונעשתה לכלי שימוש ארעי לנצרכים ולנזקקים לה. הדרשנות נמסרה למגידים, אשר מחוסר הרגשת אחריות ומחסרון תפיסת מקום הגון בחיי הצבור אזלה ונתדלדלה. הספרות וההשכלה הלאומית נעשו לדברים של חולין והופקעו לגמרי מחיי הקודש ומיסודה של הרבנות. וכה הלכה הרבנות ונתדלדלה ואתה יחד ירד גם כבוד התורה, וההכרה הלאומית האמיתית, המקורית – אף היא הלכה ונחלשה.

לירידת כבוד הרבנות גרמה הרבה ההתפוררות לסיעות ולמפלגות, כמו: חסידות, מתנגדות, השכלה, ציונות וכדומה. הרבנים נסחבו על פי רוב בזרם של איזו סיעה ומפלגה, ובמקום שיהיה ראוי להרבנות להתרומם מעל לכל המפלגות ולהראות גלוי לכל, כי הרבנים בתור נושאי דגל הקודש מורים דרך ה', הם, כטל מאת ה', משתדלים להשפיע על הכל ולהחזיק במעוז האחדות הכללית של האומה – תחת זאת נעשו גם הם עצמם מוסגרים בתוך מסגרת צרה של סיעה פלונית או מפלגה אלמונית, ומכונסים בתוך הקטנות המפלגתית עם כל חסרונותיה ומגרעותיה.

ובשעה גדולה זו שאנו חיים בה, מחוייבים אנחנו להתנער למצער פה בארץ תחיתנו מכל האבק הגדול אשר הרביצה הגלות על הרבנות. עכשיו מחוייבים אנו לאחד עוד הפעם כבשנים קדמוניות את כל הסגולות שברבנות, לאחדן עד כמה שיד הרבנות בעצמה מגעת, ולדרוש גם מאת הצבור העברי לעזור לנו בשפור הרבנות ובאחודה ובשכלולה. הממשלה ארץ הישראלית, שהופקדה בחסד העליון בידים כל כך אמונות בידי אחינו הנציב העליון – גם היא צריכה מצדה לעזור לשכלול הרבנות ולבסוסה, לרומם את הערך האישי של הרבנות למצער באותה המדה ובאותה הצורה המכובדת שכל כהני הדתות האחרות מתכבדים בה בחוג צבורם הוא.

הכוחות הסגוליים והממשיים של הדיינות, ההוראה, הדרשנות, ההשכלה והספרות מוכרחים להתאגד בידי הרבנות בתור אגודה אחת. הרבנים צריכים לעמוד על מרומם הפסגה של תחית האומה ולהיות עמלים עם הצבור בכל פנות החיים של הבנין ושל

היצירה הלאומית. ההשפעה של דבר ה' מוכרחת להיות מתפשטת **על כל החיים**, מבלי לתת מקום להצבור לחשוב כי הרבנות היא רק חלקו של איזה סוג מיוחד, נחלתה של איזו מפלגה מיוחדת. הרבנים צריכים לדעת כי עבודת התחיה הרוחנית של האומה בעצם אמתתה בידם היא נתונה והם חייבים למלאותה אמונה, צריכים הם לדעת כי אין לנו שום מפלגה באומה שאיננה זקוקה להשפעה ושאין באפשרותה לקבל השפעה, וכי גם בחוגים היותר רחוקים ברעיון ובמעשה מהתכונה הדתית, יכולים אנו, במדה ידועה, להשפיע השפעה של כבוד ושל חבה לדת ולאמונה, אם רק נדע להשתמש באמצעים הגונים ומוכשרים לפי הדור. ההשכלה הרבנית מוכרחת להתגדל בתוכיותה, לא על פי הנוסחא של השכלה חיצונית המזקת יותר ממה שהיא מועילה, אלא על ידי השכלה פנימית ברוחניותה של תורתנו, בדעות, בחזון ובשירה. הספרות מוכרחת להעשות כלי מחזיק ברכה בידי הרבנות, לצקת על ידה את רוחה על הדור הצעיר, על הבנים ועל הבנות, על בני העליה ועל ההמון כאחד.

העבודה לתחיית האומה בארצה מצד הקודש שבה והסיוע מצד הרבנות לכל דבר מעשי כללי שיש בו משום תקון של צבור באמונת רוח ואהבת אמת – תגלה ותפרסם את הוד קדושת הרבנות ואת יפעת כבודה, ועוד הפעם ידע ישראל כי אנשי קודש הם רבניו אשר דבר ה' בפיהם. הסדור החברתי של הרבנות מוכרח להיות על ידי ארגון תדירי בכתב ובעל פה, על ידי אסיפות ועתונות, וקשר הדדי תמידי מוכרח להיות להרבנות עם כל כוח פועל בחיים בארץ – על ידי השתדלות מתמדת לקרב את הלבבות ולהכניס רוח של שלום בין כל הסיעות והמפלגות על ידי רגשות הקודש שהם שווים לכל הנשמה אשר לבית ישראל. סכסוכי המפלגות ונגודיהם צריכים להיות רחוקים מלב הרבנים והם חייבים להביט בעין טובה על הכל, להסתכל רק על חלק הטוב שיש בכל סיעה ובכל מהלך של חיים ולהשפיע על ידי זה רוח של קדושה, של אמונה, של הכרה יהודית טהורה על כל החיים הכלליים של האומה בחומר וברוח.

זוהי התכנית הכללית הדרושה להיות לעינים, לכל אלה החפצים בהחזרת כבוד הרבנות ובהגברת השפעתה הרוחנית על כל מהלך התחיה הלאומית המרגשת בימינו ולעינינו.

(התור שנה א' גליון ב' תרפ"א)